

Collegebericht

Collegevergadering: 21 april 2021

Zaaknummer : 590127
Afdeling : IASZ
Portefeuillehouder : J.F. Struijf
Openbaarheid : Openbaar

ONDERWERP

Collegebericht: Stand van zaken Wet inburgering 2021

Aanleiding

Op 1 juli 2021 treedt naar verwachting een nieuwe Wet inburgering in werking. De reden hiervoor is dat het huidige inburgeringsstelsel ingewikkeld en niet effectief is. Met de nieuwe wet krijgen gemeenten de regie op de inburgering.

Motivering

De voorbereiding van de implementatie van de wet wordt regionaal opgepakt. In bijgaande regionale informatienota wordt u geïnformeerd over de hoofdlijnen van de nieuwe wet, de doelgroep en de nieuwe wettelijke taken voor gemeenten. U wordt daarnaast meegenomen in het voorbereidingsproces en de planning.

Financiën

Naar verwachting komt het Rijk na het meireces 2020 met meer duidelijkheid over de budgetten voor gemeenten in het kader van de nieuwe wet.

Planning/uitvoering

De verwachte invoeringsdatum van de nieuwe wet is uitgesteld naar tot 1 juli 2021. Een uitgebreide planning is opgenomen in bijgaande regionale informatienota.

Bijlagen

1. Regionale informatiememo inburgering
2. Wettelijk kader Wet inburgering 2021

Met vriendelijke groet,

Sjaak Struijf
Wethouder Sociaal Domein

Aanleiding

De nieuwe Wet inburgering treedt naar verwachting 1 juli 2021 in werking. Met deze wet krijgen gemeenten de regie op de uitvoering van het inburgeringsproces van alle inburgeringsplichtigen. De gemeente krijgt een centrale rol in de intake, begeleiding en advisering van inburgeringsplichtigen en het organiseren van drie leerroutes in het nieuwe inburgeringsaanbod. Ook krijgt de gemeente de taak om statushouders de eerste zes maanden financieel te ontzorgen.

Gemeenten in de arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland en IJmond werken in de voorbereiding op de nieuwe wet met elkaar samen. Deze nota informeert u over de hoofdlijnen van de nieuwe wet, wie de inburgeringsplichtigen zijn en welke wettelijke taken de gemeente dient uit te voeren. U wordt daarnaast meegenomen in proces voor van voorbereiding en de planning in aanloop naar de nieuwe wet.

1. Inleiding

Aanleiding nieuwe wet

Minister Koolmees heeft in juli 2018 aangekondigd dat er een nieuwe Wet inburgering komt¹. De reden hiervoor is dat het huidige inburgeringsstelsel te ingewikkeld en niet effectief is². De samenhang tussen inburgering en meedoen – in de samenleving en op de arbeidsmarkt – ontbreekt. Zelfstandig een weg vinden in het inburgeringsstelsel blijkt voor een grote groep inburgeringsplichtigen niet realistisch, zij zijn onvoldoende in staat om zelfstandig een inburgeringscursus- en instelling te kiezen die het beste past bij hun capaciteiten en leervermogen. Bovendien prikkelt het huidige stelsel niet om op het hoogste niveau de Nederlandse taal te leren.

Gemeente krijgt regie op inburgering

De nieuwe Wet inburgering treedt naar verwachting 1 juli 2021 in werking³. Met de nieuwe Wet inburgering krijgt de gemeente regie op de uitvoering van het nieuwe inburgeringsstelsel. De gemeente dient voor elke inburgeringsplichtige een brede intake af te nemen en een persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP) op te stellen. Daarnaast dienen zij de groep asielstatushouders gedurende de eerste zes maanden financieel te ontzorgen. De gemeente wordt verantwoordelijk om drie leerroutes aan te bieden en in te kopen. Dit zijn drie duale trajecten waarin het leren van de taal gecombineerd wordt met werk (B1-route), voorbereiding op een opleiding (onderwijsroute) of een vorm van participatie gericht op zelfredzaamheid (Z-route). Daarnaast krijgt de gemeente een belangrijke rol om zicht en invloed op de kwaliteit van deze leerroutes te houden.

Regionale samenwerking

In de voorbereiding op de implementatie van de nieuwe wet trekt de Intergemeentelijke afdeling sociale zaken (IASZ) namens Heemstede en Bloemendaal gezamenlijk op met de gemeenten in arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland en IJmond. Het Rijk heeft aangegeven dat regionale samenwerking voor de hand ligt. De verwachting is dat de instroom van inburgeringsplichtigen de komende jaren geringer van omvang is en dat gemeenten beter

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/07/02/kamerbrief-hoofdlijnen-veranderopgave-inburgering>

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2018/06/27/evaluatie-van-de-wet-inburgering-2013>

³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/03/23/kamerbrief-inwerking-treding-wet-inburgering-naar-1-juli-2021>

kunnen samenwerken om het gewenste aanbod te kunnen doen. We bereiden ons voor op basis van de informatie die bekend is: wat betekenen de geschetste wettelijke kaders en hoe wil de gemeente invulling geven aan de lokale beleidsruimte.

Besluitvorming nieuwe Wet inburgering

Recent (23 maart 2020) is bekend gemaakt dat de invoeringsdatum uitgesteld wordt tot 1 juli 2021. Aanvankelijk zou de nieuwe wet op 1 januari 2021 ingaan, maar er is meer tijd nodig om de invoering van de nieuwe wet goed voor te kunnen bereiden.

De hoofdlijnen van de wet zijn geschetst, maar er bestaat ook nog veel onduidelijkheid:

- Beschikbaarheid financiële middelen; het is op dit moment niet duidelijk welke financiële middelen de gemeente krijgt om trajecten te kunnen inkopen en welke middelen we krijgen om alle (nieuwe) gemeentelijke taken ook uit te kunnen voeren.
- Parlementaire behandeling van de wet; de verwachting is dat de wet na het mei reces 2020 ingediend wordt bij de Tweede Kamer. Dit betekent dat er nog wijzigingen kunnen worden aangebracht in de wetstekst. De integrale financiële besluitvorming wordt in het wetsvoorstel meegenomen.
- Uitwerking van de lagere wet- en regelgeving; de lagere regelgeving wordt waarschijnlijk voor het zomerreces in consultatie gebracht.⁴

De nota is geschreven op basis van de beschikbare informatie vanuit het ministerie tot en met maart 2020 en onder voorbehoud van wijzigingen in inhoud en proces. Deze brief informeert u over de hoofdlijnen van de nieuwe wet, wie de inburgeringsplichtigen zijn en welke wettelijke taken de gemeente per juli 2021 dient uit te voeren. Vervolgens wordt u meegenomen in het verdere proces van voorbereiding en de planning in aanloop naar de nieuwe wet.

2. Kernboodschap

Hoofdlijnen nieuwe Wet inburgering

Uitgangspunt van de nieuwe wet is dat alle inburgeringsplichtigen zo snel mogelijk meedoen in de Nederlandse samenleving, het liefst via betaald werk⁵. Inburgering draagt bij aan het zo snel mogelijk integreren en participeren in de samenleving. In het nieuwe stelsel gaan het leren van de taal en participatie hand in hand. Ook worden er geen ontheffingen van de inburgeringsplicht meer gegeven en gaat de taaleis omhoog van A2- naar B1⁶-niveau. Inburgering wordt gepositioneerd als onderdeel van het sociaal domein.

Gemeente verantwoordelijk voor alle inburgeringsplichtigen

De gemeente wordt met invoering van de nieuwe Wet inburgering voor een grotere groep verantwoordelijk. Op dit moment ondersteunt de gemeente vooral de groep statushouders naast hun eigen inburgeringstraject met maatschappelijke begeleiding, ondersteuning naar werk, onderwijs of participatie. Deze groep is vaak in eerste instantie bijstandsafhankelijk. Voor de overige inburgeringsplichtigen bieden we op dit moment alleen een specifiek onderdeel van de inburgering aan. Voor een uitgebreide beschrijving van de doelgroep onder

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/03/23/kamerbrief-inwerkingtreding-wet-inburgering-naar-1-juli-2021>

⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/07/02/kamerbrief-hoofdlijnen-veranderopgave-inburgering>

⁶ Taalniveau B1 kan vergeleken worden met het taalniveau van leerling einde vmbo en mbo1-2-3.

de nieuwe wet, de omvang in deze regio en verschillen in aanbodplicht zie *bijlage 1 Wettelijk kader Wet inburgering 2021*.

Gemeentelijke taken per juli 2021

- **Brede intake en Plan Inburgering en Participatie (PIP)**

De regierol van de gemeente start bij de afname van de brede intake. De gemeente is verantwoordelijk om voor elke inburgeringsplichtige deze intake af te nemen. De intake geeft op individueel niveau inzicht in de startpositie en ontwikkelmogelijkheden van de inburgeringsplichtige op het gebied van inburgering en participatie, op meerdere leefgebieden. De brede intake resulteert in een Plan Inburgering en Participatie (PIP). De gemeente voert de regie op de totstandkoming en de uitvoering van het PIP. Het PIP is een persoonlijk plan voor het leren van de taal in combinatie met werk, vrijwilligerswerk, studie of stage.

- **Financieel ontzorgen van statushouders**

De gemeente is verplicht de groep statushouders de eerste zes maanden financieel te ontzorgen. Doel van ontzorgen is om de focus in het begin bij het leren van de taal en participatie te leggen. Dit betekent dat de gemeente de vaste lasten (huur, gas, water, licht en de zorgverzekering) gedurende een periode van zes maanden inhoudt op de bijstandsuitkering. De wijze en duur van ontzorging wordt opgenomen in het PIP. In deze periode wordt ook geleerd om financieel zelfredzaam te zijn; de invulling van begeleiding naar financiële zelfredzaamheid kan de gemeente zelf invullen.

- **Het aanbieden en inkopen van drie leerroutes**

Het doel is dat elke inburgeraar op het hoogst mogelijke taalniveau inburgert. De gemeente dient 3 duale leerroutes aan te bieden.

1. **B1-route** heeft tot doel om de grootste groep inburgeringsplichtigen zo snel mogelijk, maar in ieder geval binnen de termijn van drie jaar, taalniveau B1 te laten behalen en daarmee hun perspectief op de arbeidsmarkt te vergroten. Het is van belang dat in deze leerroute het leren van taal gecombineerd wordt met werk of participatie.
2. **Onderwijsroute** is gericht om inburgeraars tot 28 jaar via een 1,5 jaar durende taalschakeltraject voor te bereiden op instroom in het Nederlands beroep- of wetenschappelijke onderwijs. Daarnaast leidt deze leerroute ook tot het behalen van taalniveau op B1-niveau.
3. **Zelfredzaamheidsroute (Z-route)** voor inburgeringsplichtigen voor wie de onderwijs- of B1-route niet haalbaar is, komt er een intensieve leerroute die je voldoende handvatten geeft om je in Nederland zelfstandig te redden (tenminste taalniveau A1). Het is gericht op de groep die bijvoorbeeld in eigen taal analfabeet is of een beperkt leervermogen heeft. Deze groep wordt onder huidige wet ontheven van de inburgering. Zie *bijlage 1* voor de pilot Z-route die Heemstede en Bloemendaal nu al samen met Haarlem doen.

- **Overige inburgeringsonderdelen**

Naast nieuwe taken zijn er ook bestaande taken waar de gemeente ook onder nieuwe Wet inburgering verantwoordelijk voor blijft. Het gaat om de maatschappelijke begeleiding voor statushouders en het inburgeringsonderdeel het Participatieverklaringstraject voor alle inburgeringsplichtigen (zie *bijlage 1* voor beschrijving van deze onderdelen).

3. Consequenties

Vorbereiding op nieuwe Wet inburgering

In de voorbereiding op de nieuwe Wet inburgering is een regionale ambtelijke projectgroep actief⁷, bestaande uit vertegenwoordigers van alle gemeenten uit de regio Zuid-Kennemerland en IJmond.

Vanaf september 2019 zijn themagroepen van start gegaan om de geschetste kaders per thema's beleidsmatig uit te diepen. Gemeenten dienen de drie leerroutes inclusief participatieverklaringstrajecten (PVT) en module arbeidsmarkt en participatie (MAP) aan te bieden en in te kopen. Naast de wettelijke aanbodplicht bestaat op onderdelen gemeentelijke beleidsvrijheid, zoals de vorm en invulling van brede intake, begeleiding richting financiële zelfredzaamheid, de invulling van de drie leerroutes en de lokale ruimte voor maatwerk in de uitvoering van maatschappelijke begeleiding, Participatieverklaringstrajecten en de Module Arbeidsmarkt en Participatie. De komende tijd onderzoeken wij hoe we de onderdelen verder willen invullen en op welk niveau in de regio samengewerkt wordt. Het Bestuurlijk Overleg Arbeidsmarktregio is het gremium voor bestuurlijke besluitvorming omtrent regionale samenwerking op inburgering. De portefeuillehouders inburgering zijn hierin vertegenwoordigd of anders gemandateerd.

De wijze van samenwerking en vorm van inkoop ligt nog open

In januari en februari 2020 is een regionale marktconsultatie gedaan. Doel van de marktconsultatie was om gezamenlijk met taalaanbieders, re-integratiepartijen, maatschappelijke partners en betrokken vrijwilligers te verkennen op welke wijze de gemeentelijke taken het beste ingericht kunnen worden. In dit proces is vanzelfsprekend ook met (ex)inburgeraars (zowel statushouders als gezinsmigranten) zelf gesproken, om van de mensen die zelf inburgeren te horen wat goed is en wat beter kan.

De regionale projectgroep is bezig met het bepalen van de verwervingsstrategie en daarmee ook op welke wijze in de regio samen te werken op uitwerking en implementatie van de nieuwe wet. De mate waarin en op welke onderdelen wordt samengewerkt wordt ook onderzocht. Dit betekent niet per definitie dat alle onderdelen van de nieuwe wet ook daadwerkelijk regionaal ingericht gaan worden. De vorm van inkoop (overheidsopdracht, subsidie of open house) ligt op dit moment nog open.

Lagere wet- en regelgeving wordt nog uitgewerkt

De uitwerking van de lagere wet- en regelgeving (Algemene Maatregel van Bestuur) wordt voor het zomerreces 2020 in consultatie gebracht. In een AMvB worden regels van een wet verder uitgewerkt. Deze uitwerking moet meegenomen worden in het verdere implementatie- en inkoopproces. De AMvB geeft informatie ten aanzien van de ruimte voor lokale beleidsvrijheid. Deze informatie is nodig om een gemeentelijk beleidskader op te stellen en het inkoopproces te starten. In deze uitwerking staan onder andere nadere regels over de vorm van maatschappelijke begeleiding, de ruimte voor de invulling van de brede intake, de termijnen, de invoering van prestatiebekostiging en de ontwikkeling van de leerroutes en het switchen ertussen.

⁷ Regionale projectgroep inburgering bestaande uit beleidsadviseurs, inkoopadviseur en contractmanagers. Elke arbeidsmarktregio wordt ondersteund door een regiocoördinator inburgering van Divosa.

<https://www.divosa.nl/onderwerpen/veranderopgave-inburgering>

Het financieel kader nog onduidelijk

Het is op dit moment niet duidelijk welke financiële middelen de gemeente krijgt om trajecten te kunnen inkopen en welke middelen we krijgen om alle taken uit te voeren. Duidelijkheid over de budgetten worden na het mei reces 2020 verwacht. De hoogte van de financiële middelen kunnen de keuzes van de gemeente beïnvloeden. Daarom is het noodzakelijk om goed aan te sluiten bij wat er lokaal al is, maar ook te kijken waar regionale samenwerking mogelijk is gezien volume en diversiteit van het aanbod. Om per juli 2021 de taken van de nieuwe wet inburgering te kunnen uitvoeren dient er rekening gehouden te worden met implementatiekosten, zoals het opleiden van medewerkers (deskundigheidsbevordering), inrichten van communicatie, ICT-kosten en overige aanloopkosten. De gemeente krijgt onder de nieuwe wet de taak om zicht en invloed op de kwaliteit van de leerroutes te houden. Dit wordt meegenomen in het inkoopproces in het programma van eisen. Daarnaast moeten we zorgen dat onze eigen klantvolgsystemen toegerust zijn om de inburgeringsplichtigen goed te kunnen monitoren.

Parlementaire behandeling

De verwachting is dat de wettekst voor het zomerreces 2020 wordt ingediend bij de Tweede Kamer. Dit betekent dat er nog wijzigingen kunnen worden aangebracht in de wettekst. De wet moet uiterlijk 1 april 2021 gepubliceerd worden om per 1 juli 2021 inwerking te kunnen treden.

4. Vervolg

Planning gemeente Heemstede en Bloemendaal

Hoewel afgelopen maanden stappen zijn gezet in de voorbereiding op de nieuwe wet, blijven we als gemeente afhankelijk van duidelijkheid van het ministerie. Duidelijkheid over financiële middelen en de ruimte voor gemeentelijke beleidsvrijheid zijn van invloed op de lokale keuzes die worden gemaakt. Ondanks uitstel van de wet naar 1 juli 2021 gaan wij door met de voorbereidingen op de uitvoering van de nieuwe wet. Zeker als een onderdeel aanbesteed dient te worden en er ook regionale afstemming moet plaatsvinden, kost dit tijd. Om tot een gedragen en weloverwogen beleidskader en aanbod te komen wil het college u graag actief informeren.

De planning is als volgt, onder voorbehoud van wijzigingen op landelijk niveau:

Wat	Wanneer
Regionale marktconsultatie	Januari – februari 2020
Verwervingsstrategie bepalen	Maart – mei 2020
Gemeentelijk beleidskader Wet inburgering 2021 (via de Samenleving door naar de Raad)	Q4 2020
Start verwerving	Januari 2021
Verordening Wet inburgering 2021 (via de Samenleving door naar de Raad)	Q2 2021
Inwerkingtreding nieuwe wet	1 juli 2021

Planning ministerie SZW

Wat	Wanneer
Indiening wetsvoorstel Tweede Kamer inclusief helderheid financiële kaders	Na het mei reces 2020 (12 mei 2020)
Uitwerking lagere wet- en regelgeving	Voor zomerreces 2020 (3 juli 2020)
Publicatie Wet inburgering	April 2021
Beoogde inwerkingtreding nieuwe wet	1 juli 2021

5. Bijlagen

Bijlage 1 Wettelijk kader Wet inburgering 2021

Wettelijk kader Wet inburgering 2021

Hoofdpijnen nieuwe Wet inburgering

Uitgangspunt van de nieuwe wet is dat alle inburgeringsplichtigen zo snel mogelijk meedoen in de Nederlandse samenleving, het liefst via betaald werk¹. Inburgering draagt bij aan het zo snel mogelijk integreren en participeren in de samenleving. In het nieuwe stelsel gaan het leren van de taal en participatie hand in hand. Ook worden er geen ontheffingen van de inburgeringsplicht meer gegeven en gaat de taaleis omhoog van A2- naar B1²-niveau. Inburgering wordt gepositioneerd als onderdeel van het sociaal domein.

Doelgroep nieuwe Wet inburgering

De doelgroep van de nieuwe Wet inburgering is te verdelen in twee groepen: 1. statushouders en 2. gezinsmigranten en overige inburgeraars.

1. Statushouders

- **Statushouders** zijn vluchtelingen die door de IND worden erkend en een vluchtelingenstatus krijgen. Zij komen eerst in asielzoekerscentra (AZC) terecht. Het Centraal Orgaan Asielzoekers (COA) vangt hen op en koppelt statushouders aan een gemeente.
- **Nareizigers** zijn de nareizende familieleden van de statushouder die na inwilliging van de gezinshereniging in Nederland mogen verblijven. Zij komen dus terecht bij hun familielid die al woonachtig is in de gemeente.

De groep statushouders is vaak in eerste instantie bijstandsafhankelijk. Zij zijn onderdeel van de huidige gemeentelijke aanpak statushouders op het gebied van re-integratie en participatie.

2. Gezinsmigranten en overige inburgeraars

- **Gezinsmigranten en overige migranten** (hierna gezinsmigranten) zijn personen die hier voor gezinshereniging of gezinsvorming gekomen zijn. Het gaat om personen die een Nederlandse partner hebben. Inburgering start voor gezinsmigranten al met een basisexamen inburgering dat in het land van herkomst wordt afgelegd. Ook geestelijk bedienaren (dominees, priesters en imams) en vreemdelingen met een verblijfsvergunning voor een onbepaald verblijfdoel zijn onderdeel van deze groep.

Gezinsmigranten zijn (veelal) niet bijstandsafhankelijk. Op dit moment zijn ze bij de gemeente vaak alleen in beeld via de participatieverklaringstrajecten die de gemeente voor deze groep moet aanbieden (en die voor gezinsmigranten, net als voor statushouders, verplicht is).

De gemeente wordt met invoering van de nieuwe Wet inburgering voor een grotere groep verantwoordelijk. Het te volgen inburgeringstraject voor statushouders is veelomvattender dan voor gezinsmigranten. Dit betekent dat de wettelijke aanbodplicht verschilt per groep.

Omvang inburgeringsplichtigen regio Zuid-Kennemerland en IJmond

Het is niet eenvoudig om vast te stellen hoe groot de doelgroep is voor wie vanaf juli 2021 aanbod gereed moet zijn. Het Rijk bepaalt elk half jaar het aantal statushouders dat gemeenten moeten huisvesten, waardoor niet ver vooruit kan worden gekeken. Wel is de taakstelling huisvesting statushouders op dit moment aanzienlijk lager dan in de jaren 2015-2018. De gezamenlijke taakstelling in de arbeidsmarktregio is de eerste helft 2020 totaal 121

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/07/02/kamerbrief-hoofdpijnen-veranderopgave-inburgering>

² Taalniveau B1 kan vergeleken worden met het taalniveau van een leerling einde vmbo en mbo1-2-3.

personen³. Ervaringscijfers wijzen uit dat circa 60% van de gehuisveste personen volwassen is, en daarmee inburgeringsplichtig. In onderstaande figuur worden de aantallen statushouders en gezinsmigranten gegeven die komend half jaar worden verwacht (het aantal verwachte gezinsmigranten is gebaseerd op het aantal gezinsmigranten dat in 2019 het participatieverklaringstraject heeft doorlopen):

Gemeente	Statushouders 1 ^e helft 2020	Gezinsmigranten 1 ^e helft 2020
Beverwijk	13	8
Bloemendaal	8	5
Haarlem	50	30
Heemskerk	13	8
Heemstede	9	5
Velsen	22	13
Zandvoort	6	4
Totaal	121	73
Inburgeringsplichtig (60%)	73	44

Tabel 1 Schatting omvang inburgeringsplichtigen

De taakstelling huisvesting statushouders voor 2e helft 2020 wordt in april bekend, en de inschatting is dat deze iets hoger uitvalt dan die in de eerste helft van het jaar. Ten aanzien van gezinsmigranten wordt geen fluctuatie verwacht. In bovenstaand schema is niet de achterstand in de taakstelling van gemeenten opgenomen.

Gemeentelijke taken per juli 2021

Hieronder worden allereerst de taken beschreven die de gemeente dient uit te voeren op basis van de Memorie van Toelichting van de Wet inburgering⁴. Vervolgens wordt in een figuur uitgelicht welke verschillen er zijn in aanbodplicht voor de twee groepen inburgeringsplichtigen (statushouders en gezinsmigranten).

1. Brede intake en Plan Inburgering en Participatie (hierna PIP)

De regierol van de gemeente start bij de afname van de brede intake. De gemeente is verantwoordelijk om voor elke inburgeringsplichtige, zowel voor statushouders als gezinsmigranten, deze intake af te nemen. De intake geeft op individueel niveau inzicht in de startpositie en ontwikkelmogelijkheden van de inburgeringsplichtige op het gebied van inburgering en participatie, op meerdere leefgebieden. De brede intake resulteert in een Plan Inburgering en Participatie (PIP). De gemeente voert de regie op de totstandkoming en de uitvoering van het PIP. Het PIP is een persoonlijk plan voor het leren van de taal in combinatie met werk, vrijwilligerswerk, studie of stage. In dit plan wordt de keuze voor de leerroute en de afspraken over financieel ontzorgen vastgelegd, en afspraken over eventuele verdere ondersteuning. De brede intake wordt zo vroeg mogelijk afgenomen, waar kan al in het AZC. Anders na inschrijving in de gemeente.

2. Financieel ontzorgen van statushouders

De gemeente is verplicht de groep statushouders de eerste zes maanden financieel te ontzorgen. Doel van ontzorgen is om de focus in het begin bij het leren van de taal en participatie te leggen. Dit betekent dat de gemeente de vaste lasten (huur, gas, water, licht en de zorgverzekering) gedurende een periode van zes maanden inhoudt op de bijstandsuitkering. De statushouder ontvangt deze eerste periode het resterende bedrag in de vorm van leefgeld. Na de periode van zes maanden kan de gemeente op basis van individueel maatwerk kiezen om de periode van ontzorging te verlengen. De wijze en duur

³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brieven/2019/10/15/circulaire-huisvesting-taakstelling-vergunninghouders> Dit betreft statushouders plus de nareizigers.

⁴ https://www.internetconsultatie.nl/veranderopgave_inburgering

van ontzorging wordt opgenomen in het PIP. In deze periode wordt ook geleerd om financieel zelfredzaam te zijn; de invulling van begeleiding naar financiële zelfredzaamheid kan de gemeente zelf invullen.

3. Het aanbieden en inkopen van drie leerroutes

Het vereiste taalniveau gaat in het nieuwe stelsel omhoog van A2- naar B1⁵- niveau. Het doel is dat elke inburgeraar op het hoogst mogelijke taalniveau inburgert. De gemeente dient 3 duale leerroutes aan te bieden. Voor de groep statushouders is het volgen van een van de drie leerroutes verplicht. De groep gezinsmigranten zijn vrij in de keuze hoe zij de taal leren en aan de inburgeringsverplichting voldoen.

1. **B1-route** heeft tot doel om de grootste groep inburgeringsplichtigen zo snel mogelijk, maar in ieder geval binnen de termijn van drie jaar, taalniveau B1 te laten behalen en daarmee hun perspectief op de arbeidsmarkt te vergroten. Het is van belang dat in deze leerroute het leren van taal gecombineerd wordt met werk of participatie.
2. **Onderwijsroute** is gericht om inburgeraars tot 28 jaar via een 1,5 jaar durende taalschakeltraject voor te bereiden op instroom in het Nederlands beroep- of wetenschappelijke onderwijs. Daarnaast leidt deze leerroute ook tot het behalen van taalniveau op B1-niveau.
3. **Zelfredzaamheidsroute (hierna Z-route)** voor inburgeringsplichtigen voor wie de onderwijs- of B1-route niet haalbaar is, komt er een intensieve leerroute die je voldoende handvatten geeft om je in Nederland zelfstandig te redden (tenminste taalniveau A1). Het is gericht op de groep die bijvoorbeeld in eigen taal analfabeet is of een beperkt leervermogen heeft. Deze groep wordt onder huidige wet ontheven van de inburgering.

4. Overige inburgeringsonderdelen

- **Module Arbeidsmarkt en Participatie (hierna MAP) voor alle inburgeringsplichtigen**

In de MAP brengt de inburgeringsplichtige de eigen competenties en de arbeidskansen in beeld. Dit wordt gecombineerd met praktische inzet op de (lokale) arbeidsmarkt. Dit inburgeringsonderdeel moet ook binnen 18 maanden afgerond te zijn. Er bestaan vaak grote verschillen tussen de arbeidsmarkt in Nederland en de arbeidsmarkt in het land van herkomst van inburgeringsplichtigen. Ook is het niet vanzelfsprekend dat alle inburgeringsplichtigen in het land van herkomst een opleiding hebben gevolgd of al hebben gewerkt. Om die reden is het belangrijk dat zij bekend raken met de Nederlandse arbeidsmarkt en dat zij zich de vaardigheden en capaciteiten eigen maken die nodig zijn om te kunnen participeren.

In de Onderwijsroute is MAP vervangen door loopbaanoriëntatie. In deze leerroute is MAP niet nodig om te voldoen aan de inburgeringsplicht.

Naast bovengenoemde nieuwe taken zijn er ook bestaande taken waar de gemeente ook onder nieuwe Wet inburgering verantwoordelijk voor blijft.

- **Maatschappelijke begeleiding voor de groep statushouders.**

Maatschappelijke begeleiding start bij inschrijving in de gemeente en is gericht op het bieden van hulp van bij praktische zaken, zoals het afsluiten van verzekeringen, het zoeken van scholen voor de kinderen en het inschrijven bij een huisarts en tandarts. Daarnaast omvat de begeleiding voorlichting over leefgebieden en maatschappelijke organisaties. De termijn van maatschappelijke begeleiding ligt wettelijk nog niet vast en wordt opgenomen in de lagere wet- en regelgeving.

- **Participatieverklaringstraject (PVT) voor alle inburgeringsplichtigen.**

Via het participatieverklaringstraject maakt de inburgeringsplichtige kennis met de Nederlandse kernwaarden zoals vrijheid van religie, vrijheid van meningsuiting en gelijkheid. Hierbij kan gedacht worden aan gelijke rechten voor mannen en vrouwen en het recht om

⁵ Taalniveau B1 kan vergeleken worden met het taalniveau van een leerling einde vmbo en mbo1-2-3.

jezelf te ontplooiën door onderwijs. In het nieuwe stelsel wordt het PVT geïntensiveerd (van 4 naar 12 uur), is een verplicht onderdeel een excursie of een activiteit. Het PVT dient binnen 18 maanden doorlopen te zijn.

Verschillen in wettelijk aanbodplicht

In *figuur 1* staan de verschillen weergegeven in wettelijk aanbodplicht tussen de groep statushouders en de groep gezinsmigranten.

De gemeente is verplicht om statushouders financiële ontzorging en maatschappelijke begeleiding te bieden. De brede intake, PIP en de inburgeringsonderdelen Module arbeidsmarkt en participatie en participatieverklaringstrajecten zijn onderdelen die de gemeenten voor elke inburgeringsplichtige moet aanbieden. De groep gezinsmigranten heeft keuzevrijheid met betrekking tot het invullen van de leerroutes. Zij moeten de leerroute zelf financieren, zij kunnen op basis van een inkomenstoets in aanmerking komen voor een lening via DUO. Via het PIP hebben gemeenten een adviserende en sturende rol bij gezinsmigranten voor het leren van de taal en participatie, maar kan de gemeente hen niet verplichten om de leerroute te doorlopen. Voor de groep statushouders is het doorlopen van een leerroute wel een verplicht onderdeel.

Figuur 1. Wettelijk aanbodplicht Wet inburgering 2021

